

Motion till riksdagen

1989/90:Ub249

av Charlotte Branting och Barbro Sandberg

(båda fp)

Ämnet barnkunskap i grundskolan

Flera aktuella skolstudier visar hur viktigt det är med en fördjupad pedagogisk diskussion som tar upp en helhetssyn på skolan och dess mer långsiktiga mål. Enligt "verksamhetsplan för den statliga skoladministrationen om speciella granskningsområden vid länskolnämnderna" har länskolnämnden i Lärnösand granskat bl.a. ämnet barnkunskap.

Det var i 1962 års läroplan som man bestämde att både pojkar och flickor skulle ha undervisning i ämnet barnavård 10 timmar. I läroplanen 1969 bytte ämnet namn till barnkunskap och tilldelades 0,5 stadiesveckotimmar. I dag arbetar man efter Lgr 80, där ämnet har en stadiesveckotimme, alltså en hundra procentig ökning.

Denna successiva utökning av timantalet har naturligtvis berott på den förändrade samhällsbilden och att familjens situation förändrats. Mycket av det man lärde i hemmet tidigare får man nu lära i skolan. Vi har också fått en ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Att ha omsorg om barn är inte längre något för enbart kvinnor. Med andra ord är denna enda veckotimme i den obligatoriska skolan ett första led i samhällets föräldrautbildning.

Genom större intresse för barn och en utökad forskning kring barn och ungdomar har vi också fått en förändrad syn på barndomens betydelse i människans utveckling och detta skolämnets huvudsakliga uppgift är just att förmedla barn- och ungdomspsykologi – utifrån eleven själv.

I denna beskrivning kan man se att ämnet barnkunskap blivit ett nytt teoretiskt ämne på högstadiet och uppfattas också som sådant då ämnet handhas av behörig lärare, barnavårdslärare. Av de få elever som har det (i Y län var endast 2 av 16 lärare behöriga) framhålls lärarens professionalitet och bl.a. nämnd studie visar att obehöriga lärare känner osäkerhet inför ämnet och ofta ursäktar sig för eleverna. "Att ha egna barn är inte tillräckligt som kunskap för undervisningen", framhåller ungdomarna.

För att en barnavårdslärare skall fullgöra sin undervisningsskyldighet (enligt senaste avtal 28 vt) krävs ett underlag på 28 klasser med ca 800 elever inom flera rektorsområden. Det säger sig självt att läraren då har begränsade möjligheter för en djupare kontakt med eleverna och få tillfällen till exempelvis studiebesök, temastudier och specialarbeten liksom deltagande i lokalt utvecklingsarbete. Tyvärr är kännedom om ämnets mål och innehåll ganska ringa hos såväl skolledare som övriga lärare, varför man på alltför få

skolor kan använda detta betydelsefulla ämne som ett medel att nå skolans mål om att främja en allsidig personlighetsutveckling hos eleverna.

Med en bättre tjänstekonstruktion och uppfattning om ämnets karaktär – här krävs en attitydförändring till ämnet – skulle mycket kunna förändras till gagn för den enskilde eleven, som inom ämnet barnkunskap vidgar sina kunskaper både om sig själv och andra människor och får en viktig grund inför vuxenlivet och kanske också för en framtida arbetsuppgift inom barnomsorgen.

Det är väsentligt att möjligheten utvidgas att kunna komplettera undervisning i barnkunskap med att vara lärare i andra ämnen.

Enligt timplanen på högstadiet har eleverna bl.a. 12 stadiieveckotimmar i matematik, 9 i engelska, 12 i svenska och 1 i barnkunskap. Den enda timmen i barnkunskap förläggs oftast till åk 9 som s.k. dubbelimme. Det är fullkomligt orimligt att detta ämnes betyg skall väga lika tungt som t.ex. ett betyg i ett ämne som eleven undervisats i under hela grundskolan i många veckotimmar.

Ämnet barnkunskap är mycket viktigt och upplevs oftast positivt och meningsfullt av eleverna. En god motivation för ämnet borde finnas hos eleverna även om betyg inte skulle ges.

Vi vill särskilt påpeka att det är nödvändigt att ämnet är obligatoriskt eftersom det är ytterst väsentligt att alla elever har ämnet. Att en elev deltagit i barnkunskapsundervisningen kan man informera om på olika sätt, t.ex. som en anteckning på betyget.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ämnet barnkunskap och om bättre tjänstekonstruktion för lärare i ämnet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av betyget i barnkunskap.

Stockholm den 22 januari 1990

Charlotte Branting (fp)

Barbro Sandberg (fp)